

Силабус освітнього компонента Програма навчальної дисципліни

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Шифр та назва спеціальності
281 – Публічне управління

Інститут
Навчально - науковий інститут соціально -
гуманітарних технологій

Освітня програма
Цифрове врядування

Кафедра
Соціології і публічного управління (305)

Рівень освіти
Бакалавр

Тип дисципліни
Спеціальна (фахова),

Семестр
5

Мова викладання
Українська

Викладачі, розробники

ТЕРЕЩЕНКО Діна Акрамівна

dina.tereshchenko@khp.edu.ua

Докторка наук з державного управління, професорка, професорка кафедри соціології і публічного управління НТУ «ХПІ». Науково-педагогічний стаж - понад 20 років. Досвід роботи в органах публічної влади - понад 12 років. Авторка понад 200 наукових і навчально-методичних публікацій.

Детальніше про викладача на сайті кафедри

<http://web.kpi.kharkov.ua/sp/professors-ko-vikladats-kij-sklad>

Загальна інформація

Анотація

Освітня компонента «Державна політика соціального розвитку» спрямована на вивчення теоретичних засад та практичних інструментів управління соціальними процесами на державному та регіональному рівнях. Курс охоплює аналіз соціальної структури суспільства, механізми реалізації соціальної політики у сферах праці, охорони здоров'я, культури та соціального захисту, а також методики діагностики соціального розвитку. Дисципліна формує у студентів компетентності щодо розробки та оцінки ефективності заходів державної політики, спрямованих на підвищення якості життя населення та забезпечення соціальної безпеки

Мета та цілі дисципліни

Метою вивчення дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти системи знань щодо теоретико-методичних основ державного управління соціальним розвитком, опанування механізмів формування та реалізації державної соціальної політики, а також набуття практичних навичок проведення соціальної діагностики та моніторингу в системі публічного управління.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, консультації. Підсумковий контроль – залік.

Компетентності

Загальні компетентності

ЗК01 Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК04 - Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК05 - Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 6 Здатність працювати в команді.

ЗК 8 Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 9 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (СК)

СК 1 Здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів.

СК 2 Здатність забезпечувати належний рівень вироблення та використання управлінських продуктів, послуг чи процесів.

СК 3 Здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально - етичних норм поведінки.

СК 4 Здатність використовувати в процесі підготовки і впровадження управлінських рішень сучасні ІКТ.

СК 5 Здатність використовувати систему електронного документообігу.

СК 6 Здатність здійснювати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій.

СК 7 Здатність розробляти тактичні та оперативні плани управлінської діяльності.

СК 8 Здатність готувати проекти управлінських рішень та їх впроваджувати.

Результати навчання

РН1. Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства.

РН4. Знати структуру та особливості функціонування сфери публічного управління та адміністрування.

РН5. Знати стандарти, принципи та норми діяльності у сфері публічного управління та адміністрування.

РН6. Знати основні нормативно-правові акти та положення законодавства у сфері публічного управління та адміністрування.

РН8. Розуміти та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень.

РН12. Уміти налагодити комунікацію між громадянами та органами державної влади і місцевого самоврядування.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (3 кредити ECTS): лекції – 32 год., практичні роботи – 16 год., самостійна робота –72 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного засвоєння освітньої компоненти «Державна служба» здобувачам необхідно мати ґрунтовні знання та практичні навички з таких дисциплін: "Соціологія", "Політологія", "Соціально-демографічна статистика", "Державне та регіональне управління", "Основи публічного управління та адміністрування", "Теорія прийняття управлінських рішень", "Методологія та методи соціологічних досліджень", "Ризик-менеджмент в системі публічного управління", "Організаційно-правові засади публічного управління".

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Лекції проводяться інтерактивно з використанням мультимедійних технологій. На практичних заняттях використовуються: ігрове проектування; робота із законодавчими актами та іншими нормативно-правовими документами; виступи-презентації; опрацювання лекційного матеріалу та фахової літератури).

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Теоретичні засади та сутність соціального розвитку.

Поняття розвитку, його співвідношення з категоріями руху та становлення. Характеристика та ключові складові соціального розвитку. Цілі, завдання та основні показники соціального розвитку. Соціальний прогрес: нелінійний характер та сучасні виклики. Соціальна структура суспільства: групи, страти та системи. Соціальні зміни як підґрунтя для публічного адміністрування

Тема 2. Чинники та детермінанти соціально-гуманітарного розвитку.

Соціальна компонента як невід'ємна частина загального суспільного розвитку. Сучасна парадигма розвитку соціальної інфраструктури. Роль власності та принципів справедливості у суспільних відносинах. Економічні та політичні чинники впливу на соціальні процеси. Духовні детермінанти та потенціал соціалізації особистості. Взаємозв'язок гуманітарного розвитку з іншими видами суспільного буття.

Тема 3. Соціальна взаємодія та трансформація соціальних відносин.

Типологія та характерні риси соціальної взаємодії. Соціальні зв'язки та система взаємних очікувань у суспільстві. Соціально-класові відносини як об'єкт державного регулювання. Соціальна стратифікація та процеси соціальної мобільності. Сутність та природа соціальної нерівності: світовий та вітчизняний досвід. Соціальна нерівність як загроза економічній та національній безпеці.

Тема 4. Соціальна політика в системі публічного управління.

Історичні витоки та базисні принципи формування соціальної політики. Суб'єкти соціальної політики: роль держави, партій та громадських організацій. Основні моделі соціальної політики та умови їх реалізації. Пріоритети та напрями сучасної соціальної політики України. Соціальне програмування як ключовий інструмент реалізації політики. Нормативно-правове забезпечення державної політики соціального розвитку.

Тема 5. Державна політика у сфері праці та соціально-трудова відносин.

Сфера праці як об'єкт соціальної політики: структура та потенціал. Ринок праці та державна політика забезпечення зайнятості населення. Соціально-трудова відносини на регіональному та загальнодержавному рівнях. Механізми регулювання та методика реформування трудових відносин. Соціальний діалог як інструмент узгодження інтересів у сфері праці. Проблеми та перспективи соціалізації ринку праці в умовах глобалізації.

Тема 6. Механізми соціального захисту та соціальної безпеки.

Державна система соціального захисту та соціального забезпечення. Соціальні стандарти, нормативи та гарантії як база соціальної підтримки. Соціальне страхування як метод захисту від життєвих ризиків. Адресна соціальна допомога та надання соціальних послуг. Реформування пенсійної системи: виклики та результати. Міжнародні правові основи та стандарти соціальної безпеки.

Тема 7. Державна політика в гуманітарних галузях (освіта, культура, медицина)

Культурна політика держави як фактор трансформації суспільства. Державна політика у сфері охорони здоров'я: ресурси та реформування. Освітня політика та умови забезпечення належного рівня освіти. Державна молодіжна політика: пріоритетні напрями та суб'єкти. Соціальна політика щодо захисту дітей та підтримки сім'ї. Фінансові та інституційні основи реалізації гуманітарної політики.

Тема 8. Діагностика та моніторинг соціального розвитку.

Соціальна діагностика: сутність, принципи та завдання. Рівні, етапи та методи проведення соціальної діагностики. Соціальний моніторинг та експертиза в системі державного управління. Показники соціального розвитку та інтегральний індекс ефективності. Методика діагностики регіонального соціального розвитку. Моделювання та прогнозування соціально-економічних процесів у регіонах..

Теми практичних занять

Тема 1. Теоретичні засади та сутність соціального розвитку.

Соціальний розвиток як категорія: сутність, показники та критерії. Соціальна структура суспільства та чинники соціальної динаміки. Соціальний прогрес та сучасні теорії соціальних змін. Взаємозв'язок економічного зростання та соціального добробуту.

Тема 2. Чинники та детермінанти соціально-гуманітарного розвитку.

Сутність, об'єкти та суб'єкти державної соціальної політики. Світові моделі соціальної політики (ліберальна, консервативна, соціал-демократична). Пріоритети та стратегічні цілі соціальної політики в Україні. Нормативно-правове забезпечення управління соціальним розвитком.

Тема 3. Соціальна взаємодія та трансформація соціальних відносин.

Соціальна нерівність: природа, види та вплив на стабільність суспільства. Механізми вертикальної та горизонтальної соціальної мобільності. Державний моніторинг бідності та політика подолання соціального відчуження. Формування середнього класу як запорука соціальної безпеки.

Тема 4. Соціальна політика в системі публічного управління.

Соціально-трудова відносина як об'єкт державного регулювання. Державна політика сприяння зайнятості та мінімізації безробіття. Соціальний діалог та роль профспілок у захисті прав працівників. Вплив глобалізації та цифровізації на трансформацію сфери праці.

Тема 5. Державна політика у сфері праці та соціально-трудова відносин.

Соціальні стандарти та гарантії: прожитковий мінімум та споживчий кошик. Механізми державного соціального страхування (пенсійне, медичне, безробіття). Адресна соціальна допомога та розвиток системи соціальних послуг. Реформування системи соціального забезпечення в умовах децентралізації.

Тема 6. Механізми соціального захисту та соціальної безпеки.

Державна політика у сфері охорони здоров'я та медичне забезпечення. Модернізація системи освіти як чинник розвитку людського капіталу. Соціальна підтримка молоді, сім'ї та захист прав дітей. Культура та духовність як детермінанти соціальної консолідації.

Тема 7. Державна політика в гуманітарних галузях (освіта, культура, медицина)

Особливості управління соціальним розвитком на рівні територіальних громад. Фінансове забезпечення соціальних програм у місцевих бюджетах. Соціальна інфраструктура регіону: стан, проблеми та вектори оновлення. Діагностика та стимулювання розвитку депресивних територій.

Тема 8. Діагностика та моніторинг соціального розвитку.

Методи та інструменти соціальної діагностики. Система індикаторів оцінки якості життя населення. Соціальний моніторинг та експертиза державних управлінських рішень. Прогнозування соціальних наслідків реформ та мінімізація ризиків.

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені.

Самостійна робота

Курс передбачає опрацювання лекційного матеріалу, підготовку до семінарських занять та самостійне вивчення тем та питань, які не викладаються на лекційних заняттях.

Здобувачам вищої освіти також рекомендуються додаткові матеріали (офіційні сайти органів державної влади, судових органів влади) для самостійного вивчення та аналізу.

Література та навчальні матеріали

Основна

1. Головня О. М. Державна політика соціального розвитку України в контексті забезпечення стабілізації економіки: (теорія, методологія, перспективи): монографія. Запоріжжя, 2017. 492 с.
2. Гуманітарна політика в Україні: виклики та перспективи (Біла книга) : аналіт. доп. / О. О. Сінайко та ін. ; за заг. ред. Ю. Б. Каплан, Ю. А. Тищенко. Київ : НІСД, 2020. 126 с.
3. Державна політика : підручник / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. К. : НАДУ, 2014. 448 с.

4. Підбуцька Н. В. Державна соціальна політика [Електронний ресурс] : навч. посібник / Н. В. Підбуцька, Л. М. Грень, О. В. Грибко ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". Електрон. текст. дані. Харків, 2024. 400 с. URI: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/84071>.
5. Сидорова Е. О., Шаблистий В. В., Юніна М. П. Організаційно-правові засади розвитку державної політики України в гуманітарній сфері : навч. посіб. / за ред. М. П. Юніна. Дніпро : Арт-Прес, 2023. 264 с.
6. Соціальна політика : навч. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад. Наталія Коляда, Ірина Карпич. – Вид. 4-е доповн. та переробл. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2024. – 192 с.
7. Соціальне забезпечення в Україні : навч. посіб. / кол. авт. ; за ред. А. Я. Кузнецової, З. Е. Скринник, Л. К. Семів. Львів : Університет банківської справи, 2021. 547 с.

Додаткова

1. Головатий М.Ф. Соціальна політика і соціальна робота: Термінол.- понятійн. слов. / М.Ф. Головатий, М.Б. Панасюк. К.: МАУП, 2005. 560 с. URL : <https://maup.com.ua/assets/files/lib/book/nw53.pdf>.
2. Історія та теорія соціальної політики України: Навч. посібн. / А.О. Ярошенко, Т. В. Семигіна, Н.В. Сушицька. За ред. А.О. Ярошенко. Київ : НПУ імені М.П. Драгоманова, 2018. 289 с.
3. Лопушняк Г. С. Державна соціальна політика як передумова економічного розвитку України. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2011. 372 с.
4. Макарова О.В. Соціальна політика в Україні: Монографія. Київ : Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України. 2015. 244 с.
5. Малімон В. І. Соціальна і гуманітарна політика: навчальний посібник. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2012. 352 с.
6. Реформування соціальної політики в Україні: проблеми та перспективи : навч.-наук. вид. / авт. кол. : В. А. Скуратівський, В. П. Трощинський, П. К. Ситник та ін. ; за заг. ред. В. А. Скуратівського, В. П. Трощинського. Київ; Львів : НАДУ, 2012. 368 с.

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання у вигляді заліку (30%) та поточного оцінювання (70%). Залік: виконання ситуаційного завдання та усна доповідь. Поточне оцінювання: 8 онлайн тестів за темами (40%), реферат (20%) та підсумкова контрольна робота (20%)

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Дата погодження, підпис

Завідувач кафедри
Володимир МОРОЗ

28.06.2024

Дата погодження, підпис

Гарант ОП
Діна ТЕРЕЩЕНКО

28.06.2024

